

Mi van a fészek mögött?

Gyerekkoromban sokszor játszottunk olyat, hogy ha megláttunk az utcán egy ismeretlen arcot, akkor fogadásokat kötöttünk, hogy Gézának, Józsinak, netán Aladárnak hívják. Aztán megkérdeztük. A téték műanyag katonák, dobókocák, szóval nagyon fontos és értékes tárgyak voltak. Volt valami az arcokban; benne volt a név, ami bizony, szemből is kiolvasható tulajdonságokat tartalmaz, akarom mondani, kimutatta. És persze így ment ez a szebbnél szebb gúnynevek esetében is, mely olyannyira az illető jellemvonásait sűrítette egybe, hogy akár ennek

alapján is anyakönyvezheték von. A főiskolán már kevéssé divott ez a játék, bár a „becenevek” többnyire ott is fején találták a „kollégát”. Az egyik manust, évfolyamtársat, például Főnöknek hívtuk. Büszkén, bár értetlenül viselte ezt a megjelölést, hisz egyáltalán nem állt a társaság élén, persze a peremén sem: benne volt a krém-ben. Hogy mégis miért kapta ezt a nevet? Ken Kesey után szabadon. A Száll a kakukk fészkére szereposztása szerint. Ő azonban semmit nem tudott az egésztől, sem könyvből, sem máshonnan.

Neve egy színházi előadásig értetlenül kísérte.

A minap összefutottam vele és azt mondta: „Most már mindent értek.” En persze nem értettem, hogy mire ez a nagy megvilágosodás. Aztán nyögte csak ki, hogy látta a Kakukkfészket.

És Istenem, hány évnek kellett elteltie, mire megtudta, mit gondoltak anno órála a barátai, illetve milyen ember volt ő, s milyenek a névadói. Bár ő még a szerencsésebbek közé tartozik. Mert ugyan hány millió emberről élte végéig sem derül ki, hogy voltaképpen kicsoda?

Podmaniczky Szilárd

Rock és klub

Szinte rongyosra beszéltük már a szánkat, akkorákat sőhajtottunk, ami egy Zeppelint megtöltene, hogy de jó is lenne egy klub, melynek van „érája”, zenével, egyéb művészetekkel átitatva, és persze, arányosan koedukált.

Nos, szerintem a Juhász Gyula Művelődési Ház Rock-klubja pontosan ilyen lesz. A klub tavaly is működött, havonta egy alkalommal. Az idén viszont már nem kell oly sokat várakozni — egy hónap hosszú idő —, mert kéthetente szegedi, vidéki és pesti, illetve külföldi zenekarok adnak koncertet. Előtte valamely ifjú képzőművész tárlatát avatják, s a többit, ami szem-szájnak ingere, vegye észre tenyaga a látogató.

Az első klubnap pénteken lesz, mely Rampai fotókiállításal kezdődik, este 6 órakor. A szegedi Nyers együttes hét órakor lép a pályára, s finom zenét ígér. Minden jel szerint az est fénypontja 8 órára tehető, mikor a Kaliforniából iderepült, netán hajón érkezett Santa Barbara Jazz Workshop játszik. A fénypont nem túlzás, ugyanis az egyik tagja Szaniszló János, akit kevéssé „becsmélhetek” volna jobban, minthogy ő a '70-es évek közepének magyar karosszériába bújtatott Elton Johnja. Aki nem hiszi, járjon utána.

P. Sz.

Balogh

Ervin

festményei

Balogh Ervin festőművész kiállítását rendezik meg a Képcsarnok Vállalat Gulácsy Lajos termében (Szeged, Kárász u. 17.) szeptember 20-án, csütörtökön délután 5 órakor. Megnyitó beszédet Dömötör János, a hőmező-vásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója mond. A kiállítás szeptember 20-tól 29-ig tekinthető meg.

Színháztechnikai szakemberek Szegeden

Tizenegy ország színházi szakemberei látogattak városunkba a hét végén. Az amerikai, angol, svéd, svájci, holland, norvég, chilei, nyugatnémet, lengyel, cseh és orosz vendégek különböző szakfolyóiratok főszerkesztői, melyek lapok magyar „megfelelője” a Szabó-Jilek István szerkesztette Színháztechnikai Fórum. A szakemberek az OISTAT (Szcenográfusok, Színházi Építészek és Technikusok Nemzetközi Szervezete) publikáció- és információszere-bizottságának egyhetes ülésére érkeztek Magyarországra. A szervezet 1967-ben alakult hat bizottsággal, melyek színházi építészettel, színházelmélettel és -történettel, scenográfiával, színháztechnikával és színházzal kapcsolatos oktatásügyi kérdésekkel foglalkoznak.

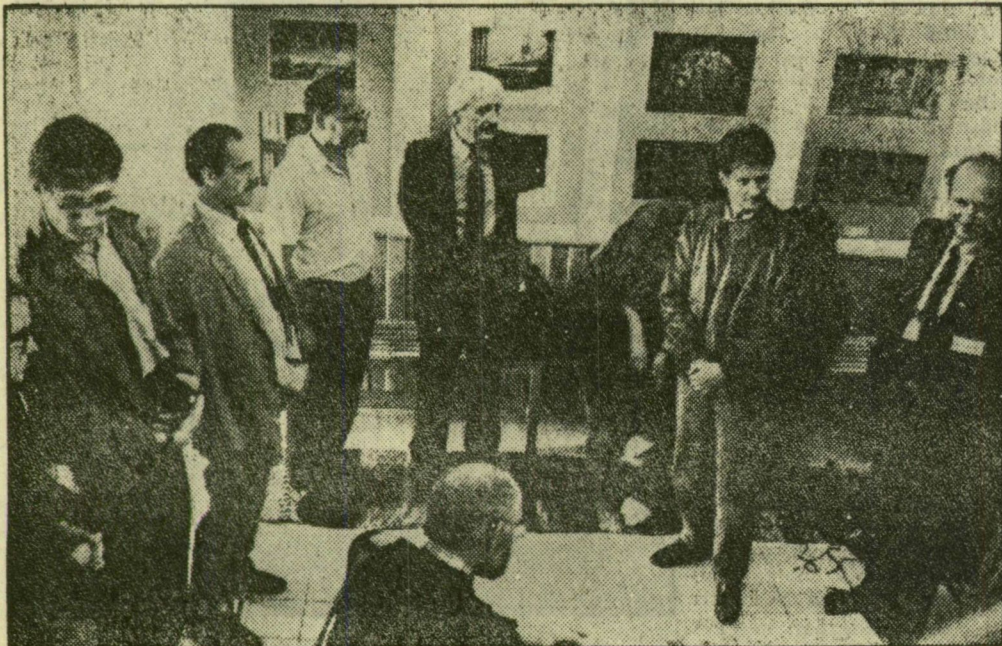
A vendégek programjában szerepelt a Magyar Állami Operaház, a Kecskeméti Katona József, a Pécsi Nemzeti, a Kaposvári Csiky Gergely és a Veszprémi Petőfi Színház megtekintése. A különböző helyszíneken a színházak technikai felszerelését, a színpadgépezeteket tekintették meg, és konzultáltak a magyar szakemberekkel is. Szegeden a Nemzeti Színházon és a szabadtéri színpadon kívül ellátogattak Varga

Mátyás múzeumába, és megnézték a Kakukkfészek bemutatóját.

Az előadás előtti néhány percben Helmut Grossertől, a szervezet elnökétől (a müncheni Staatsoper igazgatójától) arról érdeklődtünk, hogyan látja a színházak helyzetét ma Magyarországon?

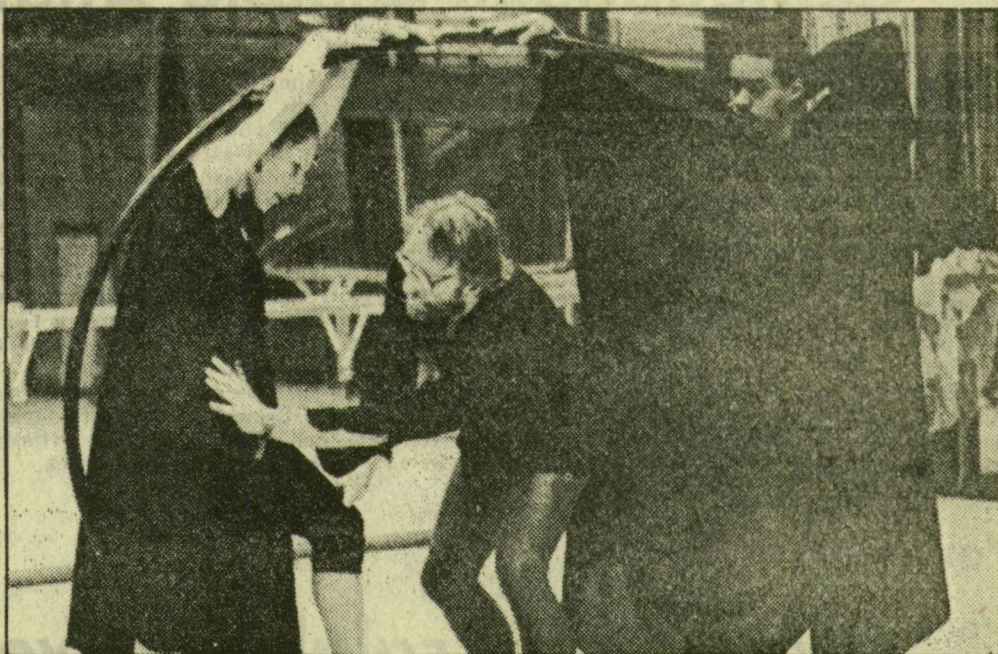
— Húsz éve járok Magyarországra — mondja —, és ami a kérdést illeti, optimista vagyok. Lassú, de határozott fejlődést tapasztalok. Természetesen, mindenhez idő kell, és tudom, hogy a pénz is döntő tényező. De hiszek abban, hogy minden település, város büszke arra, hogy színháza van, így a leendő önkormányzatok is szívügyüknek érzik majd a színházat. Annál is inkább, mert Magyarországon a színházszász nemzetiebb, mint például nálunk; nyilvánvalóan azért, mert kisebb országról van szó. Ezenkívül Magyarországon meglehetősen szerencsésnek mondhatja magát olyan szempontból, hogy a régi színházépületek nem pusztultak el a háborúban, vagy sikerült azokat eredeti formájukban újjáépíteni. Így nem különféle kultúrházakban, hanem — mint Szegeden is — hamisítatlan színházi környezetben játszódhatnak az előadások.

K. G.

Somogyi Károlyné felvétele

A nemzetközi színháztechnikai szakemberek nagy érdeklődéssel szemlítették Varga Mátyás színháztechnikai kiállításának érdekességeit.

„Minden erőmmel megpróbálom újra...”

Imre Zoltán balettről, provinciáról, kompromisszumról

A színház legfiatalabb tagozata, a balett élén sűrűn változnak az igazgatók. Krámer György, a neves koreográfus és táncművész mindössze egy évadnyi időt töltött itt, igaz, különlegesen nehezett (Ruszt-ügy), majd fölmondott. A balettigazgatói tisztet most Imre Zoltán, a korábbi művészeti vezető tölti be, akit a szezonkezdéskor arról kérdeztünk: miben bízik?

— Három a magyar igazság. A balett harmadszor próbálkozik itt lábra kapni, önállóan megállni. Először Lőrinc György vezetésével, 1946 és '49 között; aztán a '60-as években, amikor magam próbálkoztam, ám rövid idő alatt kiderült: nincs közönség, nincs támogatás, teljes az érdektelenség. Ebben az időben, az Aczél-korszak alatt, a Pécsi Balett volt a cél, ennek árnyékában reménytelenség látszott a helyzetünk; földadtam, megfutamodtam, disszidáltam. Hogy kacskaringós, hosszú kitérő után a sorsom megint ide hozott — érzek ebben valami predestinációt, tehát minden erőmmel megpróbálom újra, hogy Szegeden balettet csináljak. Az összes körülményt mérlegelve úgy döntöttem, ezúttal kivárom, mi történik,

a konzervatív ízlés az uralkodó,

rettenően provinciális a város. Mintha az emberek az állóvízben éreznék jól magukat, s aki ezt megbolydítja, kiközösítik, elűldözik, elfelejtik. Oldalakon keresztül lehetne sorolni a példákat: mennyi értékes akarat és energia pazarlódott itt, s a változtatásigényeknek mindig menni kellett. A dolog olyannyira megfoghatatlan, hogy az ember parapszichológiai okokra kezd gyanakodni: ez egy elátkozott város. Látszólag nincs itt semmi baj, az emberek — úgy egyenként — elég kedvesek, építészileg pedig Szeged olyan, mint egy kis Párizs.

nem futok el.

Csak akkor megyek, ha küldenek, vagy ha végképp el lehetetlenül itt a helyzetünk.

— Mit tesz azért, hogy ne így legyen?

— Ez az évad: a nagy próba. Most olyan műsort állítottam össze, amely számunkra a legmesszebbre kompromisszum, ennél tovább nem mehetünk a közönség megnyerése érdekében anélkül, hogy művészeti elveinket föl ne adnánk.

— Elismerem, szociológusoktól szokás ilyesmit kérdezni, mégis arra kérem, válaszoljon: milyennek látja a várost? Miféle az a szociológiai közeg, és az a mentalitás, amit jellemzőnek tart? Azért kérdelem, mert Ön már elmenekült egyszer innen, és azóta sok más, kiváló művész is; bizonyára gondol valamit arról: kik élnek itt, és mit akarhatnak?

— Valóban kénytelen az ember feszegetni az okokat, ha idestova 30 éves kapcsolat során azt tapasztalja: nem fogadják itt el a modern művészeteket. Sok városban éltem eddig, mind-egyikben lehetett tudni, milyen az a város, kikből áll, milyen a lelke.

Szeged lelkét nem tudom megfogalmazni.

Ezen töprengve arra jutottam, a megfoghatatlanságnak az is az oka, hogy itt nincs meghatározó társadalmi réteg, vagy csoport. A polgárságot kiirtották; a 40-es években megölték a zsidókat, a legjelentősebb polgárokat; akik megmaradtak, azokat az 50-es években kitelepítették. Mivel itt iparmunkásság nem alakult ki

vesebbe kerülne a tanácsnak, vagy az önkormányzatnak, ha nem ilyen mamutintézményt kellene finanszírozni. De pénz nélkül, felelőtlenül nem lehet semerre sem elindulni. Arra is gondoltunk már, kinunkban, hogy

Irunk Gábor Zsaszának

háttha áldozna egy szerencsétlen, provinciális viszonyok között kinlódó balett életre keltésére. Még várunk, talán az önkormányzati testületre. Ha nem történik semmi, akkor továbbra is körbe-körbe járunk mi városiakok, egy üres térben...

— Az utóbbi évadokban — máshol is az országban — sokat és sikeresen dolgozott. Azelőtt Londonban és más európai városokban. Nem érez kétségét, hogy visszamenjen?

— Számtalanszor megfordult a fejemben. De nehéz belenyugodni, hogy másodszor is el kéne menni. Mint mondtam, most kivárok, örültem kíváncsi vagyok, mi történik, illetve történik-e valami,

végére rendszerváltás van, vagy mi...

És mindent megteszünk, hogy a balettgyűlöletben meglevő értékek érvényesülhessenek Szegeden.

— Ilyenkor, pénzhányos időkben dobják be a cinikus érvet: ja kérem, a közönséget nem lehet lecsérélni. Ha nem megy a balett-re, nem kell a balett.

— Szerintem is erkölcstelen, cinikus ez a szöveg, mert azt kívánja a művész, hogy a tömegizlést szolgálja ki. En sosem fogom rózsaszín tütűbe öltöztetni a táncosokat, mert Málcsi nének az tetszik. Nem Málcsi néni, hanem én értek a tánchoz, és akkor tisztelem igazán a Málcsi néni, ha megmutatom neki, amit én tudok. Rossz irányban indul az a színház, amelyik — pénzszerzés — tömegizlést szolgál abban a reményben, hogy a látogatók fedezik a költségeket. Keresni kell persze a kompromisszumos megoldást — például egy Olivér című musicallel. De megalkudni nem lehet. (A fotót Nagy László készítette.)

Sulyok Erzsébet

FIDESZ
Szabad
Demokraták